

MẤY VẤN ĐỀ VỀ QUẢN LÝ GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN TRƯỜNG QUÂN SỰ QUÂN KHU 5

Trương Công Việt

Hệ Sau đại học - Học viện Chính trị

Email: d1v113000@Gmail.com

Tóm tắt: Giáo dục chính trị là hình thức quan trọng trong quá trình xây dựng bản lĩnh chính trị, nâng cao đạo đức cách mạng cho hạ sĩ quan, chiến sĩ. Vì vậy, việc nghiên cứu những vấn đề về hoạt động quản lý quá trình giáo dục chính trị cho học viên ở Trường Quân sự Quân khu 5 là một yêu cầu rất cơ bản trong tổng thể các hoạt động giáo dục, đào tạo của Nhà trường. Bài viết bàn rõ thêm về nội hàm quản lý quá trình giáo dục chính trị cho học viên ở Trường Quân sự Quân khu 5, nhằm góp phần nâng cao chất lượng hoạt động này của các chủ thể giáo dục.

Từ khóa: Giáo dục chính trị; Quản lý giáo dục chính trị; Học viên

Nhận bài: 28/8/2022; Phản biện: 05/9/2022; Duyệt đăng: 08/9/2022

1. Đặt vấn đề

Giáo dục chính trị (GDCT) có vai trò hết sức quan trọng trong phát triển nhân cách toàn diện cho con người, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nhận thức đúng đắn vấn đề đó, Trường Quân sự Quân khu 5 luôn coi GDCT cho học viên (HV) là một nhiệm vụ giáo dục quan trọng, nhằm nâng cao giác ngộ chính trị, xây dựng bản chất cách mạng, phẩm chất, năng lực, trình độ chính trị và đạo đức cách mạng để HV hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ, trở thành người cán bộ có phẩm chất chính trị vững vàng, đạo đức cách mạng trong sáng, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân. Những năm qua, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ủy Bộ Tư lệnh Quân khu, trên cơ sở mục tiêu, yêu cầu chung về đào tạo cán bộ quân đội, nhà trường đã cụ thể hoá mục tiêu, không ngừng đổi mới, nội dung, phương thức GDCT cho HV. Điều đó góp phần đào tạo đội ngũ HV phát triển đầy đủ về phẩm chất, năng lực để hoàn thành tốt nhiệm vụ theo chức trách sau khi tốt nghiệp ra trường. Tuy nhiên, công tác quản lý GDCT cho HV ở Nhà trường còn tồn tại một số hạn chế, ảnh hưởng nhất định đến chất lượng giáo dục, đào tạo. Theo đó, để quản lý tốt quá trình GDCT cho học viên của Nhà trường, các chủ thể giáo dục cần nắm được một số vấn đề cơ bản về việc quản lý GDCT cho học viên ở Nhà trường hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quá trình giáo dục chính trị cho học viên

Quá trình GDCT là khái niệm rất rộng, được nghiên cứu ở nhiều cấp độ khác nhau. Dưới góc độ khoa học, quá trình GDCT là nền tảng, là vấn đề cốt lõi của quá trình hình thành và phát triển phẩm chất, nhân cách của

mỗi con người. Nhiệm vụ cơ bản của quá trình GDCT là nâng cao nhận thức chính trị, xây dựng thế giới quan, phương pháp luận khoa học, niềm tin xã hội chủ nghĩa, tinh thần cảnh giác cách mạng, đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội của các thế lực thù địch. Trong Quân đội, quá trình GDCT là hoạt động quan trọng trong công tác giáo dục, rèn luyện bộ đội, là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu quyết định đến sức mạnh tổng hợp của quân đội. Đây là hoạt động thường xuyên của đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý giáo dục các cấp. Thực hiện tốt quá trình GDCT sẽ góp phần bồi dưỡng, rèn luyện cho cán bộ, chiến sĩ có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định trước mọi tình huống, trung thành tuyệt đối với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân; có ý thức chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội; có thế giới quan khoa học, tinh thần cảnh giác cách mạng cao,...

Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, quá trình GDCT ngày càng thể hiện rõ vị trí, vai trò chủ đạo, quyết định phẩm chất, nhân cách người cán bộ quân đội và được nhiều nhà khoa học quan tâm, nghiên cứu. Theo Từ điển Công tác đảng, công tác chính trị trong Quân đội nhân dân Việt Nam: “Quá trình GDCT là một nội dung, hình thức của công tác tư tưởng, văn hoá của công tác đảng, công tác chính trị trong quân đội nhằm nâng cao trình độ nhận thức, trình độ giác ngộ cách mạng, xây dựng phẩm chất chính trị, phẩm chất đạo đức, nâng cao năng lực công tác, chấp hành nghiêm mọi đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, kỷ luật của quân đội, hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao”.

Dưới góc độ Tâm lý học quân sự, quá trình GDCT là “hoạt động có mục đích, có tổ chức và bằng phương

pháp khoa học để truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng nhằm trang bị cho mọi cán bộ, chiến sĩ phẩm chất chính trị, đạo đức và những phẩm chất nhân cách, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của Đảng, của quân đội trong từng giai đoạn cách mạng". Lý luận giáo dục nhân cách quân nhân quan niệm; quá trình GDCT là "tác động có mục đích, có tổ chức của nhà giáo dục đến quân nhân, nhằm hình thành thế giới quan khoa học, niềm tin lý tưởng cách mạng, phẩm chất chính trị cho quân nhân và xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng". Như vậy, quá trình GDCT cho HV là những tác động có hệ thống, có mục đích của nhà giáo dục đối với HV và tập thể HV nhằm phát triển thế giới quan khoa học, niềm tin, lý tưởng cách mạng, phẩm chất chính trị cho họ đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị.

2.2. Quản lý quá trình giáo dục chính trị cho học viên ở Trường Quân sự Quân khu 5.

Trong hoạt động quản lý nói chung, nhằm đạt được mục tiêu, yêu cầu đã xác định nhà quản lý phải tiến hành dựa trên những quy luật khách quan. Mỗi lĩnh vực hoạt động có đối tượng, chức năng khác nhau, vì vậy, hoạt động quản lý cũng có mục đích, nhiệm vụ, nội dung, phương pháp khác nhau. Quản lý được hiểu ở nhiều góc độ, theo Từ điển Tiếng Việt: "Quản lý là tổ chức và điều khiển các hoạt động theo những yêu cầu nhất định". Cũng như quản lý xã hội nói chung, quản lý quá trình giáo dục là hoạt động của nhà quản lý, tổ chức và điều khiển một cách có hệ thống đến sự phát triển tinh thần, thể chất cho đối tượng quản lý, làm cho đối tượng ấy dần có được những phẩm chất và năng lực như yêu cầu đề ra. Quản lý quá trình giáo dục bao gồm hai cấp độ: đó là vĩ mô và vi mô. Quản lý vĩ mô tương ứng với khái niệm quản lý một nền giáo dục, quản lý vi mô tương ứng với khái niệm về quản lý một nhà trường.

Quản lý quá trình giáo dục là một bộ phận của quản lý xã hội, bao gồm toàn bộ các thành tố, là những tác động có hệ thống, có mục đích, có kế hoạch của chủ thể quản lý ở các cấp khác nhau đến tất cả các mắt xích của hệ thống nhằm đạt mục đích quản lý nhất định, ở cấp độ vi mô, quản lý giáo dục được hiểu là hệ thống những tác động có mục đích, có kế hoạch của chủ thể quản lý vào quá trình giáo dục, đào tạo của cơ sở đào tạo nhằm hình thành, phát triển các phẩm chất nhân cách của người học theo mô hình, mục tiêu giáo dục, đào tạo.

Khoa học quản lý giáo dục xác định: vấn đề cốt lõi của phương pháp quản lý quá trình giáo dục chính là cách thức lập kế hoạch và tổ chức điều khiển thực hiện kế hoạch quản lý một cách khoa học nhằm thực hiện tốt nhất mục tiêu, nhiệm vụ đã xác định. Khi xây dựng kế

hoạch quản lý cần tập trung vào các vấn đề: chương trình giáo dục, xây dựng nội dung, dạy học toàn diện với các mục tiêu cụ thể rõ ràng. Huy động, điều khiển các lực lượng tiến hành công việc theo kế hoạch đã xác định. Điều chỉnh, bổ sung hợp lý với tình hình thực tế để thực hiện thắng lợi kế hoạch đã đề ra. Từ những khái quát trên, cho thấy: Quản lý quá trình GDCT cho HV là sự tác động có hệ thống, có mục đích, có kế hoạch của chủ thể quản lý đến toàn bộ quá trình GDCT cho HV, nhằm phát huy tối đa các nguồn lực cho quá trình đó, góp phần hình thành, phát triển toàn diện phẩm chất nhân cách, năng lực cho HV theo mục tiêu, yêu cầu đã xác định.

Như vậy, ở Trường Quân sự Quân khu 5, quản lý quá trình GDCT cho HV là bộ phận hữu cơ của quản lý nội dung dạy học - giáo dục. Đó là quá trình diễn ra hệ thống những tác động nối tiếp nhau của chủ thể quản lý đến đối tượng quản lý, bao gồm các yếu tố cơ bản sau:

- *Mục tiêu quản lý* là đảm bảo cho toàn bộ quá trình GDCT cho HV hoạt động theo kế hoạch. Mục tiêu của GDCT cho HV là hoàn thiện phẩm chất, nhân cách của người HV đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị.

- *Các nguồn lực bảo đảm cho quản lý quá trình GDCT* gồm: nguồn lực con người, cơ sở vật chất và nguồn lực tài chính. Trong đó, nguồn lực con người giữ vai trò chủ đạo, bao gồm:

+ *Chủ thể quản lý*: Là Ban Giám hiệu nhà trường; chỉ huy các phòng, khoa giáo viên; chỉ huy tiểu đoàn, đại đội học viên.

+ *Chủ thể hướng dẫn, chỉ đạo hoạt động quản lý* gồm các cơ quan chức năng, các khoa giáo viên. Trong đó, phòng Chính trị, phòng Đào tạo, phòng Tham mưu, hành chính là những cơ quan tham mưu cho Ban Giám hiệu nhà trường và trực tiếp chỉ đạo, hướng dẫn và điều hành hoạt động giáo dục, quản lý quá trình GDCT cho HV.

+ *Chủ thể trực tiếp quản lý quá trình GDCT cho HV* là đội ngũ cán bộ quản lý ở các tiểu đoàn, đại đội; đội ngũ giáo viên trong nhà trường; tổ chức đoàn, hội đồng quân nhân, tập thể quân nhân... ở đơn vị quản lý HV. Đội ngũ cán bộ quản lý HV là lực lượng trực tiếp tổ chức GDCT và quản lý, rèn luyện HV về mọi mặt có vai trò rất quan trọng đối với sự hình thành, phát triển nhân cách HV. Các chủ thể quản lý có sự phối hợp và quan hệ chặt chẽ với nhau, tạo thành hệ thống tổ chức bộ máy lãnh đạo, chỉ huy để thực hiện việc quản lý hiệu quả.

- *Đối tượng quản lý* là HV, tập thể HV đào tạo trở thành tiểu đội trưởng ở Trường Quân sự Quân khu 5, chịu sự tác động, điều khiển của các chủ thể quản lý trong quá trình GDCT. Học viên vừa là khách thể quản

lý, vừa là chủ thể tự quản lý, tự tổ chức thực hiện việc giáo dục, rèn luyện theo mục tiêu đào tạo của nhà trường.

- *Nội dung quản lý quá trình GDCT cho HV ở Trường quân sự Quân khu 5*, bao gồm: kế hoạch, mục tiêu GDCT; quản lý nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức GDCT; quản lý cơ sở vật chất, phương tiện kỹ thuật cho GDCT; kiểm tra, đánh giá kết quả GDCT.

- *Phương pháp quản lý*: để thực hiện mục tiêu quản lý đã xác định, chủ thể quản lý sử dụng các phương pháp tác động đến đối tượng quản lý. Ở Trường Quân sự Quân khu 5, việc sử dụng kết hợp các phương pháp hành chính quân sự, phương pháp giáo dục - tâm lý, phương pháp kích thích là một yêu cầu đối với các chủ thể quản lý, nhất là ở các đơn vị quản lý HV; trong đó, cần phát huy tối ưu hiệu quả của phương pháp giáo dục - tâm lý để việc giáo dục đi sâu vào nhận thức, tình cảm, ý chí HV, đặc biệt HV là hạ sĩ quan. Ngoài ra, còn sử dụng hiệu quả phương pháp phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng trong đơn vị: vai trò của tổ chức đảng và tổ chức đoàn, vai trò của đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý HV. Trong quản lý quá trình GDCT cho HV ở Trường Quân sự Quân khu 5 đòi hỏi các chủ thể quản lý phải nắm chắc nguồn thông tin, nguồn thông tin có tính dự báo cao để hướng dẫn, định hướng hoạt động và phòng ngừa trong quản lý. Quá trình ra quyết định, kiểm tra của chủ thể quản lý, tiếp nhận và thực hiện quyết định, báo cáo của đối tượng quản lý trong nhà trường không thể thiếu thông tin hai chiều.

- *Nguyên tắc quản lý*: Quá trình quản lý GDCT cho HV cần tuân thủ tốt nguyên tắc tính đảng, tính khoa học, nguyên tắc phối hợp các phương pháp quản lý, nguyên tắc tổ chức các hoạt động GDCT cho HV gắn chặt với hoạt động công tác đảng, công tác chính trị theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo của Nhà trường.

3. Kết luận

Giáo dục chính trị cho HV là một bộ phận quan trọng của công tác tư tưởng, nhằm nâng cao nhận thức, bồi dưỡng niềm tin, lý tưởng, xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng cho HV, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Do đó, nghiên cứu, nắm chắc một số vấn đề về công tác quản lý quá trình GDCT cho HV là cơ sở quan trọng để nâng cao chất lượng quá trình GDCT cho HV ở Trường Quân sự Quân khu 5 hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ Quốc phòng, *Quy chế giáo dục chính trị trong Quân đội nhân dân và dân quân tự vệ Việt Nam*, số 438/QĐ-CT, ngày 21/3/2016.
- [2]. *Những vấn đề tâm lý trong hoạt động của cán bộ chính trị ở đơn vị* (2006), NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [3]. *Từ điển Giáo dục học quân sự* (2006), NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [4]. Lê Duy Chương (2008), *Một số vấn đề nâng cao chất lượng giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở*, NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội.

Some issues on political education management for the trainees at the Military School of Military Region 5

Truong Cong Viet

Postgraduate system, Political Academy

Email: d1v113000@Gmail.com

Abstract: Political education is an important work in the process of building political courage and improving revolutionary morality for non-commissioned officers and soldiers. Therefore, studying the issues about the management of political education process for the students at the Military School of Military Region 5 is a very basic requirement in the overall educational and training activities of the school. The article further discusses the content of managing the political education process for the students in order to contribute to improving the quality of this activity of educational subjects.

Keywords: Political education, political education management, student.